

Než kdybychom uvažovali o příčinách toho a vůbec chtěli meritorně posuzovati činnost rozpuštěného parlamentu, byla by to úvaha politická, nehodící se na tomto místě.

Chceme spíše shrnouti ony zkušenosti pro »praktickou stálovědu«; kterých jsme za vlády odcházejícího parlamentu nabyli. Ujasnil se nám především pojem demokracie, o níž jsme za monarchie nemohli nabýti správné představy: Demokracie není vládou všech ani vládou několika, ale pravidelně vládou několika politiků z povolání. To není pravidlo nikterak překvapující a ve starších demokraciích asi nikterak nové, je to prostý důsledek toho, že politika právě v demokracii není doménou vrstvy nejvyšší a nejbohatší. A přece jsme si toho na počátku našeho státního života nebyli dobře vědomi.

Druhou zkušeností je poznatek, čím se naše demokracie liší od demokracií jiných států. Kdežto jinde mají více nebo alespoň dvě skupiny či garnitury politiků, které se mohou ve vládě střídati tak, že jedna vládne a druhé přihlížejí a kritisují, aby v případě nespokojenosti národa nastoupily na její místo (demokrati — republikáni, konservativci — liberálové — Labour, pravice — kartel atd.), jsme my vlastně odkázáni na jedinou. Pro velikou a to protistátní oposici je nutna vždy koalice všech stran majících vůli pozitivně pracovati (t. zv. »státo-tvorných«) a jen uvnitř této koalice jsou možné přesuny neb změny, je možné snad i její doplnění novými členy, ale úplné vystřídání jí jinou možné není.

S tím souvisí třetí zkušenost: Není ani tak velikých rozporů a rozdílů mezi příslušníky stran jako počíná býti viditelný rozdíl mezi straníky a prostými občany, t. j. mezi občany hlásícími se veřejně k některé z vládních politických stran a stojících pod jejich ochranou a občany politicky neorganizovanými. To je ovšem také skoro prostý důsledek skutečnosti, kterou bylo nutno předvídati hned po uzákonění poměrného volení: není politické moci než ve stranách. —n—

Profesor dr. Josef Vacek padesátníkem. Dne 17. listopadu t. r. slaví profesor právnické fakulty university Masarykovy dr. Josef Vacek svoje padesáté narozeniny. Profesor Vacek narodil se r. 1875 v Kolíně, habilitoval se r. 1908 na Karlově universitě v Praze spisem »Problém mobilární vindikace v západoevropském právu moderním a dějinný jeho vývoj (I. 1906, II. 1908). V roce 1917 byl jmenován mimořádným profesorem a po založení Masarykovy university stal se jedním z prvých členů profesorského sboru druhé naší právnické fakulty. Profesor Vacek věnoval se u nás poměrně málo pěstovanému oboru srovnávací pravovědy. K oboru tomu vedla ho nejenom znalost cizích jazyků, ale i hluboké pochopení pro sociální instituce všech dob. Je stoupencem t. zv. sociologického směru v právní vědě, jemuž tato spočívá především ostatním v poznávání sociálních poměrů, zejména ve zkoumání vývoje toho kterého právního institutu. Neboť veškero právo jest tomuto směru jedním druhem jevů sociologických poznatelným obecnými metodami věd duchových. Prof. Vacek studoval po této stránce zejména instituci manželství, především pak velmi zajímavý zjev v kulturních dějinách lidstva, totiž pronikavý vliv náboženství na vývoj této instituce. Sem patří na prvém místě obšírná práce »Pravěk a manželství« (I. Praha 1912, II. 1923) spočívající na

velmi podrobném studiu pravěkých pramenů. InSTITUTE manželství týkají se tyto další práce Vackovy: Církev římsko-katolická a manželství (1920), Naše revoluce a manželství (1920), Manželské právo dle názorů církve římsko-katolické (Brno I. 1922, II. 1924). Z menších prací sluší uvést články publikované ve »Sborníku« a »Právnicku«: Mobilární viudikace v právu francouzském (1907), Právní věda a studium sociálních poměrů (1914), O dozoru nad podnikem (Právník 1916). Na brněnské fakultě přednáší vedle svého vlastního oboru, kamž patří z poslední doby zejména publikace úspěšných extensí »Idea komunismu na Rusi«. (Ročenka právnické fakulty, Brno 1922) též právo církevní. Z tohoto oboru vydal »Právní názory církve římsko-katolické ve světě dějin« (Brno I. 1923). Také některé ze shora jmenovaných prací o manželství spadají ovšem z části do oboru práva církevního. Prof. Vacek zasloužil se velmi o vybudování a zdárný rozvoj naší mladé brněnské fakulty jako obětavý učitel dvou rozsáhlých oborů právních i jako děkan fakulty v roce 1922/23 a místopředseda komise pro státní zkoušky historicko-právní. — IK. —

JUDr. Rudolf Hotowetz dosáhl dne 12. října t. r. šedesát let svého věku. Byla-li již v denním tisku oceněna jeho vynikající působnost v pražské obchodní komoře i v úřadě ministerském po převratu, chceme zde jen poukázat na význam jubilanta jako jednoho z našich nejlepších znaleců obchodní politiky. Ve své přednáškové i publicistické činnosti ukázal dr. Hotowetz, že naše obchodní i všecka hospodářská politika musí vycházeti z těchto základů: že náš velký průmysl je základem naší hospodářské existence i jejího dalšího rozkvětu; že průmysl tento právě pro svůj rozsah musí k uhájení svého trvání největší část své produkce prodati do ciziny a že tento nutný vývoj nutno mu co nejvíce umožniti, a co nejvytrvaleji dr. Hotowetz hlásá, že nejdůležitější pro vývoz náš jsou státy nástupnické a že třeba pracovati pro hospodářské sblížení naše s nimi na vytvoření velkého trhu středoevropského a podunajského, neboť velký průmysl jako náš může trvale zkvétati jen na velkém, zajištěném odbytišti; hospodářská izolace jednotlivých států je dnes nemožná. Jest si jen přát, aby jubilantu bylo umožněno spolupracovati na tomto programu, o jehož správnosti není snad již dnes pochybnosti. Režný.

Výsledky locarnské konference. Během týdne došlo k jedné z nejvýznamnějších mezinárodních událostí po mírové konferenci. V Locarnu byla uzavřena řada smluv mezi jednotlivými státy, jejichž účelem jest zabezpečiti tyto státy vzájemně proti válečnému útoku. Locarnská konference tak pokračovala na základech položených smlouvou od Svazu Národů a uskutečnila ve skromnější míře to, co chtěl i proslulý ženevský protokol. Její výsledky jsou zajímavý po stránce politické i po stránce právní. Důležitý jest poměr k mírovým smlouvám. Státy šly do konference se samozřejmým předpokladem, že mírové smlouvy nebudou měněny. Zejména jasně to vysvitlo při incidentu t. zv. viny na válce, při němž — těsně před zahájením konference západní velmoci velmi rozhodně zamítly požadavek Německa na změnu mírových smluv v tom bodu. Přece však smlouvy locarnské jsou koncipovány v jiném duchu, než mírové smlouvy. Tu Německo se účastnilo dobrovolně a jako činitel zcela rovnocenný, jehož ústupky byly vykoupěny ústupky strany druhé, nikoliv vyrovnány hrozbami. Toho nového ducha dlužno v evropské mezinárodní politice co nejvíce vítati. Neboť trvalý mír je možno zbudovati jen na vzájemném souhlasu a touhy po dohodě, nikoliv na jednostranné moci. Z obsahu smluv samotných je zajímavo, že se staví plně na princip arbitráže v mezinárodních spolecích a dále plně vylučují válku mezi jednotlivými mocnostmi. Pokud jde o první primát, je všeobecně známo, na jaké obtíže tento princip narážel, ač už skoro 20 let jest snahou právníků i politiků jej uskutečniti. Ale obava před omezením suverenity a vůbec před omezením akční svobody vedly k tomu, že